

In welke landen worden trekvogels belaagd?

R. D. Wassenaar

Om op deze vraag een antwoord te kunnen geven, werden op het Vogeltrekstation ongeveer 15.000 terugmeldingen doorgenomen van enkele tussen 1911 en 1974 geringde vogelsoorten. Daar het niet mogelijk is alle soorten trekvogels in één tabel op te nemen, werden van zoveel mogelijk groepen kenmerkende soorten gekozen. Zo vertegenwoordigt bijvoorbeeld de Zanglijster alle 'grote' lijsterachtigen. De kleine lijsterachtigen (Tapuit, roodstaarten, Roodborst, Nachtegaal en dergelijke), de zangers (karekieten, rietzangers, Tijftjaf, Spotvogel, Grasmus en dergelijke) en de stootvogels (alle dagroofvogels met uitzondering van de Torenvalk) werden als groep onderzocht, omdat het aantal terugmeldingen per soort te klein is voor een goede vergelijking per land.

Onderzocht werden de vindomstandigheden van de teruggemelde vogels, bijvoorbeeld: verkeersslachtoffer, geschoten, gevonden, gedood enz. Terugmeldingen, waarvan de vindomstandigheden onbekend of onzeker waren, werden niet opgenomen. De resterende terugmeldingen werden verdeeld in twee groepen:

1. Geschoten, gedood of gevangen; of, in het algemeen: door de mens met opzet aan de populatie onttrokken.

2. Dood of levend gevonden, op allerlei manieren verongelukt, gevangen en weer vrijgelaten, maar niet met opzet aan de populatie onttrokken.

Men bedenke wel, dat bij de 'gevonden' vogels zich nog enkele geschoten exemplaren

kunnen bevinden, die pas later 'gevonden' worden. Ook de als onbekend weggelaten vogels kunnen gedeeltelijk geschoten zijn. Het in de tabel gegeven percentage van opzettelijk bemachtigde vogels kan dus nog hoger komen te liggen!

In de tabel zijn de soorten en de vindlanden naar oplopend percentage gerangschikt. De minst gevaarlijke landen staan links, de minst bedreigde soorten bovenaan. Achter iedere vogelsoort staat per land het percentage opzettelijk bemachtigd met daarachter het totale aantal (n). Bij een totaal van 19 of minder is tussen haakjes het aantal opzettelijk bemachtigd gegeven, in plaats van het percentage.

Wanneer we naar het totaal per land kijken (onderste regel), valt het hoge percentage (92%) van Rusland op. Dat berust echter op het grote aantal terugmeldingen van de overal bejaagde Slobeend en Kolgans. In volgorde zijn Italië, Spanje/Portugal, Frankrijk en Afrika de gebieden waar vrijwel alle besproken soorten intensief vervolgd worden.

Bekijken we het totaal per soort (laatste kolom), dan blijken de Slobeend (93%) en de Kolgans (87%) het meest belaagd te zijn. Verder worden alleen Kievit (59%) en Purperreiger (53%) voor meer dan de helft teruggemeld als opzettelijk bemachtigd.

Men trekke zelf zijn conclusies voor de verdeling per soort over de verschillende landen.

● R. D. Wassenaar, Vogeltrekstation, Kemperbergerweg 11, Arnhem.

	Neder-land	Gr. Brit-annië, Ierland	Denemar-ken, Fen-noscandinavië	België	Donau-landen, Balkan	Polen, Duits-land	Afrika	Frankrijk	Spanje, Portugal	Italië	Rusland	Totaal				
	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n				
Kokmeeuw	4% 3265	8% 489	36% 199	5% 269	(1)	8	10% 151	49% 53	39% 530	78% 338	(13)	14	15%	5330		
Kleine Lijsters	2% 336	(0)	7 (0)	13 5%	21 (1)	2	(0)	11 65%	26 21%	47 76%	70 (0)	1	16%	534		
Zangers	0% 334	(0)	13 (0)	8 0%	57	(0)	17 62%	42 5%	62 70%	87 (11)	16 (1)	1	16%	637		
Keep	3% 153	4% 24	4% 26	35% 201	(0)	2	(0)	13 24%	62 (3)	4 (6)	11 (0)	1	20%	497		
Stootvogels	11% 469	(5)	10 31%	54 79%	77 (2)	3	31% 78	(5)	6 75%	142 (13)	14 (3)	3 (1)	1	34%	857	
Sijs	7% 246	(1)	10 (1)	19 57%	510 (0)	2	4% 26	(1)	1 32%	25 (17)	19 85%	27 (1)	4	40%	889	
Zanglijster	5% 311	0% 20	(1)	3 64%	28	(0)	5 (1)	2 82%	185 90%	80				41%	634	
Purperreiger	12% 110	(0)	2	42%	24 (7)	9	(3)	18 63%	54 67%	140 84%	49 87%	39		53%	445	
Kievit	1% 580	32% 59	36% 25	44% 43	(2)	4	7% 27	79% 70	90% 792	86% 410	96% 45	44%	45	59%	2100	
Kolgans	72% 672	62% 62	(15)	19 (8)	11 (8)	12	95% 509		89% 123	(1)	1 (2)	2	97%	637	87%	2048
Slobeend	86% 234	89% 63	95% 38	(6)	7 (6)	6	87% 31	(11)	13 97%	333 96%	78 100%	26 98%	63	93%	892	
Totaal	14% 6710	23% 759	38% 404	40% 1248	56% 48	63% 886	66% 267	71% 2441	83% 1150	88% 184	92% 766	41%	14863			

Tabel. Met opzet aan de populatie onttrokken aandeel per soort en per land volgens terugmeldingen van geringde vogels. (Verklaring zie tekst).